

DIGITALISERING MITT I MÅNGFALDEN

– EN KVALITATIV STUDIE OM HUR DIGITALA
REDSKAP KAN FRÄMJA FLERSPRÅKIGA
BARNES SPRÅKUTVECKLING

Grundnivå
Pedagogiskt arbete

Sanna Elmachharawi
Anesa Skrijelj

2019-FÖRSK-G12

HÖGSKOLAN I BORÅS

Program: Förskolläraryrket

Svensk titel: Digitalisering mitt i mångfalden- En kvalitativ studie om hur digitala redskap kan främja flerspråkiga barns språkutveckling i förskolan

Engelsk titel: Digitization in the middle of diversity- A qualitative study about how digital tools can promote multilingual children's language development in preschool

Utgivningsår: 2020

Författare: Sanna EL-machharawi, Anesa Skrijelj

Handledare: Douglas Flobrant

Examinator: Susanne Björkdahl

Nyckelord: Språkutveckling, digital kompetens, flerspråkighet, digitala redskap, IKT

Sammanfattning

Tekniken har utvecklats och ökat under det senaste decenniet. Vi lever idag i ett samhälle där teknologin har en stor påverkan på oss människor. Teknikens effektiva utveckling har bidragit till att människor kan kommunicera på flera olika sätt med hjälp av digitala redskap. Till exempel kan individer kommunicera med hjälp av läsplattan, telefonen och datorn. Digitala redskap har allt mer börjat användas i förskolans verksamhet. I förskolan ska redskapet användas i ett pedagogiskt sammanhang och syftet med verktyget är att ge barnen förutsättningar för lärandet. I vår undersökning har vi valt att utgå från den sociokulturella teorin, som grundar sig på att barnen lär sig i samband med andra och att de utvecklas i sociala sammanhang.

Syftet är att undersöka hur pedagoger arbetar med att främja flerspråkiga barns lärande med hjälp av digitala teknik men också hur pedagoger förhåller sig till digitala redskap i relation till flerspråkighet och lärande. Vår avsikt är även att undersöka hur pedagogernas kompetenser inom IKT gynnar flerspråkiga barns språkutveckling. För att kunna undersöka på djupet har vi valt att använda oss av den kvalitativa metoden och göra en undersökning i form av intervju. I vår undersökning intervjuades fem yrkesverksamma pedagoger i förskolans verksamhet.

Det framkommer i resultatet att digitala redskap är ett effektivt lärvätyg som ger flerspråkiga barn möjligheten att uttrycka sig på flera olika sätt. Det framgår även att digitala redskap och applikationer ger utökade möjligheter för barns lärande. En slutsats kan dras om att verktyget bidrar till nya möjligheter och utmaningar hos barnen, dock måste pedagoger veta hur det ska förhålla sig till digitala redskap för att kunna använda det som ett pedagogiskt lärvätyg.

Förord

Vårt examensarbete är skrivet under hösten 2019/2020 på högskolan i Borås. Kandidatuppsatsen har genomförts under en nio veckors period och ligger på 15 högskolepoäng. Avsikten med studien är att få en närmare inblick i hur flerspråkiga barn kan med hjälp av digital teknik utvecklas språkligt. Arbetet grundar sig på forskning, litteratur och intervjuer.

Vi vill börja med att tacka till alla som vi varit i kontakt med och vi vill även tacka intervjupersonerna som var villiga att delge sina svar i studien, utan deras deltagande hade det varit svårt att kunna utföra undersökningen. Vidare vill vi tacka vår handledare Douglas Flobrant från högskolan i Borås som gav oss god handledning i hela arbetet. Till sist vill vi tacka vår familj för deras tålamod och stöttning genom hela arbetet. Sanna Elmachharawi och Anesa Skrijelj.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INLEDNING	1
Syfte.....	2
Frågeställningar.....	2
Begrepp	2
Flerspråkighet.....	2
Språkutveckling.....	2
IKT.....	2
Digitala redskap.....	2
BAKGRUND	3
Litteraturgenomgång	3
Flerspråkiga barns språkutveckling.....	3
Digital redskap i praktiken.....	3
Pedagogernas kompetenser och förhållningssätt.....	4
Språkets uppbyggnad.....	5
Samspel och kommunikation.....	5
Tidigare forskning	6
Flerspråkiga barns inläring genom läsplattan.....	6
Samspel i språkutvecklingen.....	6
Användning av digitala redskap.....	7
TEORETISK UTGÅNGSPUNKT	8
METOD & GENOMFÖRANDE	9
Val av metod.....	9
Semi-strukturerad intervju.....	9
Urval	10
Genomförandet av intervju.....	10
Analysmetod	11
Validitet & Reliabilitet	12
Forskningsetik	12
RESULTAT	13
Digital användning i förskolan	13
Applikationer.....	14
Pedagogernas förhållningssätt	15
Pedagogernas kompetenser	16

Långsiktiga effekter	16
DISKUSSION	17
Digitala verktyg i arbetet	18
Pedagogernas förhållningssätt till flerspråkighet och lärande	19
Digital Kompetens	19
Slutsatser	20
Metoddiskussion	21
Didaktiska konsekvenser	21
Vidare forskning	22
REFERENSER.....	23

Bilagaförteckning

Bilaga 1	25
Bilaga 2	26

INLEDNING

I dagens samhälle har det skett stora förändringar inom förskolans verksamhet, från endast barnpassning till en reviderad läroplan med plikter, riktlinjer och nya utmaningar som ska följas. Alla barn ska få en trygg förskoletid där de får möjlighet att utvecklas inom sitt lärande. Förskollärarna ansvarar för att ge förutsättningar för barnen att lära sig språk, och för flerspråkiga barn kan det vara en utmaning att komma ikapp sina kamrater i språkutvecklingen vilket Elmeroth (2017, s. 11) beskriver. Flerspråkighet bland barn anser vi vara ett växande samtalsämne i Sverige. I styrdokumentet uttrycks betydelsen av att pedagoger arbetar med flerspråkighet för att kunna ge barnen möjlighet att utvecklas inom sitt förstaspråk och andraspråk *Läroplanen för förskolan*, (Lpfö 18, ss. 5-6). Digitala redskap kan vara ett hjälpmedel som främjar flerspråkiga barns språkutveckling. Jäverbring (2019, ss. 40-44) beskriver att tekniken utvecklas och att det mångkulturella samhället fortsätter växa. För att digitala redskap ska kunna användas som ett effektivt läroverktyg är det betydelsefullt att pedagoger har kompetenser och använder digitala redskap i ett pedagogiskt sammanhang.

Vi har en flerspråkig bakgrund och som barn har vi gått i en mångkulturell förskola och därför är vi intresserade av att undersöka hur digitala redskap kan utveckla flerspråkiga barns språkkunskaper. Eftersom vi dels bor i ett mångkulturellt område, dels har haft VFU i förskolor där det finns en mångfald av olika nationaliteter, har vårt intresse väckts för att fördjupat undersöka vårt valda ämne. Det läggs även stor vikt på flerspråkighet och digitalisering i utbildningen och i förskolans verksamhet. I styrdokumentet Lpfö (2018, s. 14) står det att: "Förskolan ska ge varje barn förutsättningar att utveckla intresset för berättelser, bilder och texter i olika medier, såväl digitala som andra, samt sin förmåga att använda sig av, tolka, ifrågasätta och samtala om dessa".

Det har visat sig i tidigare forskning att läsplattan har stimulerat flerspråkiga barns språkutveckling. Rowe och Miller (2015) visar i sin studie att applikationer utvecklar barnens första och andra språk, och detta visar att digitala redskap är ett verktyg som främjar flerspråkiga barns språkutveckling. I skolverket (u.å) beskrivs det att pedagoger bör också ha kompetenser inom IKT för att på bästa sätt kunna använda det i verksamheten. Därmed vill vi undersöka hur digitala redskap kan vara ett hjälpmedel för flerspråkiga barns språkinhämtande. Det är viktigt att barn med ett annat modersmål än svenska får rätt stöttning och hjälp för att utvecklas både i sitt modersmål som i det svenska språket (Lpfö 18, s. 14).

Syfte

Syftet med denna uppsats är att undersöka hur pedagoger använder digitala redskap som hjälpmedel för flerspråkiga barns språkutveckling, samt synliggöra om och hur digitala redskap främjar språkutvecklingen.

Frågeställningar

Undersökningen utgår ifrån följande frågeställningar:

- Hur arbetar pedagoger med att främja flerspråkiga barns lärande med hjälp av digitala redskap?
- Hur förhåller sig pedagoger till digitala redskap i relation till flerspråkighet och lärande?
- Hur gynnar pedagogernas kompetenser inom IKT flerspråkiga barns språkutveckling?

Begrepp

Nedan följer en kort beskrivning av relevanta begrepp inför vår studie, och de olika begreppen kommer att definieras utifrån litteratur.

Flerspråkighet

Definitionen av flerspråkighet är att barn talar ett eller flera språk. Ju mer ett barn talar sitt modersmål desto lättare har det att utvecklas inom de andra språken. Barn som har tillgång till flera språk i sin kunskapsbok har med sig ord och meningar från sitt förstaspråk, vilket betyder att det är lättare för dem att lära in ett nytt språk (Elmeroth 2017, ss. 31-33).

Språkutveckling

Begreppet språkutveckling innebär att barn ska ha möjlighet att lära sig olika begrepp och självständigt kunna uttrycka sina tankar i ord. Ett språkutvecklande arbetsätt i förskolan uppstår när språket används i meningsfulla sammanhang där barn får möjlighet att erfara nya kunskaper (Benckert, Håland & Wallin 2008, s. 97).

IKT

IKT står för Informations- och kommunikationsteknik. Med hjälp av IKT kan människor kommunicera med varandra digitalt, exempelvis genom läsplattan. Informations- och kommunikationsteknik kan även användas i ett pedagogiskt undervisnings syfte inom förskolans verksamhet (Hedlund & Malmsten 2016, s. 20).

Digitala redskap

Digitala redskap kan innehålla applikationer som är kopplade till internet. Idag finns det applikationer som är specifika för flerspråkiga barns språkutveckling och detta med hjälp av digitala redskap exempelvis läsplattor. Läsplattan kan ses som ett praktiskt verktyg som kan brukas till ljudsagor, bilder och lärande (Kristensson, 2014, s. 25). Hedlund och Malmsten (2016, s. 77) menar att digitala verktyg utvecklar olika förmågor hos barnen, till exempel förmåga att lösa problem, uttrycka åsikter, och att samarbeta. Vid användandet av digitala

redskap är det viktigt att barn får förutsättningar att utgå från sina intressen, och två viktiga faktorer som bidrar till lärandet är barnens intresse och lust (Hedlund & Malmsten 2016, s. 77).

BAKGRUND

Här följer en beskrivning om hur litteratur och forskning beskriver vårt valda ämne: hur pedagoger använder digitala redskap som hjälpmedel för flerspråkiga barns språkutveckling.

Litteraturgenomgång

Nedan följer en beskrivning om relevant litteratur som berör vårt valda undersökningsområde: Pedagogernas kompetenser, förhållningsätt och arbetssätt kopplat till digitala redskap och flerspråkighet.

Flerspråkiga barns språkutveckling

Både flerspråkiga barn och enspråkiga barn utvecklas språkligt, dock är det tempot som skiljer sig vilket Svensson (2009, s. 191) förklarar. Språkutvecklingen hos flerspråkiga barn kan bli långsammare eftersom de lär sig flera språk på samma gång. Barnen som lär sig flera språk samtidigt utvecklar sin sociala kompetens eftersom de samspekar och kommunicerar i möte med andra människor (Svensson 2009, s. 191). Författaren beskriver att när ett barn kommunicerar i ett samtal så utvecklas språket eftersom de får möjlighet att uttrycka sig. I ett samtal är det betydelsefullt för flerspråkiga barn att använda språket på ett enkelt sätt genom upprepning och tydlighet så att de kan formulera sig och bekanta sig med språket. Författaren menar att det är viktigt att barnen får en förståelse för samtalsregler, till exempel att lyssna på andras åsikter och inte avbryta en pedagog mitt i samtalet. Om de flerspråkiga barnen hade fått lära sig betydelsen av de olika begreppen inom sitt modersmål hade de utvecklats i en större utsträckning (Svensson 2009, s. 198). På detta sätt hade barnen utvecklats effektivare inom sitt första och andra språk. För att flerspråkiga barn ska utvecklas språkligt lyfter Elmeroth (2017, s. 81) fram Cummins modell som handlar om interaktion för kunskapsinhämtandet. Enligt Cummins ska pedagoger hjälpa barnen att komma vidare i sin utveckling genom att utmana dem i deras lärande, och det kan innebära att i början utgå från enklare uppgifter för att sedan övergå till svårare (Elmeroth 2017, s. 72). Cummins olika modeller kan pedagoger ta del av för att främja barnens utveckling. Ett exempel som pedagogerna kan använda sig av är cirkelmodellen, vilket betyder att större barngrupper indelas i två mindre grupper, vilket i sin tur underlättar för varje enskilt barn att delta i olika moment och komma till tals (Elmeroth 2017, s. 81).

Digital redskap i praktiken

Kristiansson (2014, ss. 7-8) beskriver att digital teknik har ökat i användning och förbättrats under åren. Med hjälp av digital teknik kan flerspråkiga barn stärkas i sin språkutveckling genom applikationer som finns tillgängliga. Det finns specifika applikationer med språkinriktning som gynnar flerspråkiga barns språkutveckling. Barnen har möjlighet att justera i applikationerna och anpassa dem efter deras kunskapsnivå. Ett alternativ som vanligtvis finns är nivåer med olika svårighetsgrader som de kan välja mellan. Digitala redskap kan vara ett sätt

att locka de barn som har svårigheter med den sociala delen att kommunicera och samspela med andra. Genom att barnen får tillgång till att använda digitala redskap kan de delta i olika sociala sammanhang. Till exempel kan barnen använda redskapet för att återberätta något som de har varit med om eller presentera något för de andra, och på så sätt lär de sig bland annat att använda språket (Kristiansson 2014, s. 33). Vidare belyser Karlsson och Häikiö (2014, s. 135) att barnens kunskaper inom media utvecklas när barnen får förutsättningar att använda digitala redskap, exempelvis kameran. Genom kameran kan barnen både filma och fota och på detta sätt utvecklas kunskap om användning av digitala redskap. När barnen samtalar om ett filmklipp eller ett foto som de har varit delaktiga i skapas en lärdom (Karlsson & Häikiö 2014, ss. 135-136). Skolverket (u.å) redogör för fyra perspektiv som redovisar innebörden av adekvat digital kompetens. Adekvat digital kompetens innebär bland annat att kunna vara kritisk i förhållandet till verktyget. Genom att vara kritisk kan pedagogen hantera problemlösning och ha en förståelse för digitalisering i samhället. Det innebär även att den som använder redskapet har ett ansvar för kunskapsförmedlingen. Den sista aspekten innebär att vara kompetent och ha en förståelse för att digitala verktyg kan påverka samhället.

Pedagogernas kompetenser och förhållningssätt

Pedagogernas kompetenser och förhållningssätt handlar först om generell kunskap och sedan om specifik språklig förmåga. Pedagoger bör ha kunskaper och erfarenheter för att vidare kunna dela med sig av sina kunskaper till barnen. Det är viktigt att pedagoger och barn har ett gott förhållningssätt för lärande och utveckling. Nilsen (2018 s. 40) belyser vikten av att pedagogerna vet hur de ska förhålla sig till barns samspel med digitala redskap. Hon menar att lärandet synliggörs när pedagoger är närvarande vid barns användning av applikationer. Nilsen (2018, ss. 40-41) framför att det har visat sig i forskning att en grundläggande del i pedagogernas relation till digitala redskap är att kunna förena applikationens funktioner tillsammans med allt lärande som betonas i styrdokumentet. Hon beskriver vidare att en viktig faktor i en digital värld är att pedagoger och barn samverkar för kunskapsinhämtandet. Nilsen (2018, s. 42) beskriver ifrån tidigare forskning att pedagogernas inställning till digitala redskap baseras på ett av följande tre begrepp, *omsorg*, *fostran* och *undervisning*. Med omsorg menar hon att pedagoger sällan använder digitala redskap och därför ser verktyget som mindre viktigt för barns lärande. De anser att verktyget kan medföra olämpligt datorbruk och pedagogerna vill då skydda barnen från det. Begreppet fostran innebär att pedagoger och barn bör samspela för lärandet. Pedagoger har skyldighet att veta hur de ska förhålla sig till verktyget för att kunna vägleda barnen i att samarbeta tillsammans med andra. Undervisning innefattar att pedagogens främsta uppgift är att vägleda och guida barnen i sin datoranvändning och därför blir datorn endast ett pedagogiskt verktyg. Nilsen (2018, s. 42) förmedlar att pedagoger bör vägleda barnen rätt genom att se dem som kompetenta och inte värnlösa.

I relation till digitala redskap och flerspråkighet lyfter Jäverbring (2019, ss. 41-44) fram att digitala redskap bör användas i ett lärande syfte för barns kunskapsutveckling. Ett sätt som författaren lyfter fram är att använda sig av de didaktiska frågeställningarna "Vad", "Hur" och "Varför". Genom att utgå från de didaktiska frågeställningarna är det enklare att nå sitt mål och syfte. Jäverbring (2019, ss. 41-44) anser även att pedagogerna bör vara medvetna om på vilket

sätt de ska väcka intresset hos barnen gällande digitala redskap. Ett exempel kan vara kameran. Med hjälp av kameran och pedagogernas stöttning kan de barn som har en avgränsad språkförståelse eller ordförståelse göra sig förstådda. Kristensson (2014, s. 24) beskriver att i förskolans verksamhet kan pedagogerna använda digitala redskap som en komplettering för att aktivera förnimmelseförmågan hos barnen och deras inläring. Pedagogerna kan ha nytta av att använda digitala redskap för att dokumentera och följa barnens utveckling. För att pedagoger ska kunna stötta barnen inom deras talade språk kan bilder som stöd vara ett fungerande verktyg som hjälper dem med deras talförmåga. Kristensson (2014, s. 40) påstår att bilder som pedagoger eller barnen själva tagit kan sätta igång det talade språket. Pedagogernas kompetenser inom digitalisering och hur de väljer att använda de digitala redskapen har en stor betydelse i förskolans värld vilket Ljung-Djärf (2004 se Klerfelt 2007) lyfter fram. Författaren menar att pedagoger ska kunna behärska redskapet för att kunna använda det som ett effektivt lärverktyg. Med detta menas att pedagoger bör arbeta utifrån barnens intresse och tillsammans upptäcka nya kunskaper genom digitala redskap. Pedagogerna ska i första hand ha ett intresse för digitala redskap för att barnen ska kunna lockas till verktyget (Ljung-Djärf 2004, s. 52).

Språkets uppbyggnad

Det är en process som flerspråkiga barn får gå igenom när de ska lära sig språk eftersom de lär sig flera språk på samma gång. Nedan följer en beskrivning om flerspråkiga barns språkutveckling.

Språket kan undersökas utifrån tre perspektiv vilka är *innehåll*, *form* och *funktion*. Svensson (2009, s. 13) beskriver att språkets innehåll innebär att en person förstår meningen bakom ett visst ord och hur ord sätts samman till satser och meningar vilket kallas för semantisk medvetenhet. Vidare består språkets form av, syntax, fonologi och morfologi. Fonologin innebär förståelse för och språkljuden (fonemen) är ordens minsta byggsten. Den fonologiska förmågan påverkar inläringen av läsandet och skrivandet. Den morfologiska medvetenheten innebär att barnen har en förståelse för hur ord kan böjas och hur delar i ord kan ändras vilket Svensson (2009, s. 19) lyfter fram. Det handlar även om att en person ska kunna förstå ordens inre struktur, var ordet börjar och slutar och detta är viktigt för läsförståelsen (Svensson 2009, s. 19, 96). Syntaktisk medvetenhet innebär att kunna föra samman ord, meningar, satser och fraser. I språket funktion är den pragmatisk medvetenhet kopplad till hur barnen samspelar med varandra och hur de väljer att använda språket med andra (Svensson 2009, ss. 15, 99).

Samspel och kommunikation

Barnens lärande sker i samspel med varandra och kan bli mångsidigt vilket uttrycks i förskolans styrdokument:

Kunskap kommer till uttryck i olika former – såsom fakta, förståelse, färdighet och förtrogenhet – som förutsätter och samspelar med varandra. Förskolans arbete ska inriktas på att ge utrymme för olika kunskapsformer och att skapa ett lärande där dessa former balanseras

och blir till en helhet. Med ett temainriktat arbetssätt kan barnens lärande bli mångsidigt och sammanhängande.

(Lpfö 18, s. 10)

I relation till detta lyfter Lindgren och Modin (2012, s. 16) fram att inläringen förekommer i sociala sammanhang där man lär sig tillsammans med andra vilket gör att lärandet utvecklas. Barnen får erfarenheter i sociala situationer och på så sätt kan de kommunicera, dela sina åsikter, känslor och tidigare upplevelser i samspel med andra (Lindgren & Modin 2012, s. 16). Månson (2014, s. 12) menar också att individens sociala kompetens blir mer omfattande i samspel med andra vilket kan förknippas med den sociokulturella teorin. De dagliga konversationerna ihop med andra formar barnen olika. Att tillsammans med andra samtala om sin egna och andras tankesätt leder till att barnen får en uppfattning om sig personligen. Jaget hos barnen blir mer omfattande och med hjälp av upplevelser förändras barnens tänkesätt och kunskap (Månson 2014, s. 12). "Att reflektera tillsammans med andra ger större möjligheter till att intresse och kunskap fördjupas"(Arnér & Sollerman 2018, s. 40).

Tidigare forskning

Nedan följer en beskrivning av tre vetenskapliga artiklar, och vad forskning framför om digitala redskap som verktyg för flerspråkiga barns språkutveckling.

Flerspråkiga barns inläring genom läsplattan

Rowe och Miller (2015) har genomfört en tvåårig kvalitativ designstudie om fyraåringar i USA. Forskarna besökte förskolans avdelning en till två dagar i veckan. Forskarna och pedagoger hade tillgång till böcker på olika språk för att kunna stötta barnens språkutveckling. I studien fick barnen göra egna e-böcker med vuxnas närvaro. Ett samarbete mellan vårdnadshavare, pedagoger och barnen präglade verksamheten. Barnen fick arbeta med läsplattan och kameran både i och utanför förskolan. Läsplattan användes för att barnen skulle spela in ett ljudklipp i sina e-böcker samtidigt som de kunde måla händelserna med hjälp av applikationen. Barnen fick göra en berättelse på engelska och en på sitt språk för att utveckla sina språkkunskaper. Syftet med undersökningen var att barnen skulle stötts både i engelska och deras modersmål genom att göra egna e-böcker. Rowe och Miller (2015) genomförde observationer för att analysera barnens reaktioner och ge respons på arbetet med e-böckerna. Resultatet visar att barnen lärde sig mer genom bilder och video som de kom åt med hjälp av e-böcker än de gjorde med fysiska böcker. En jämförelse av det digitala och det fysiska materialet visade att barnen hade fler möjligheter att uttrycka sig med hjälp av digitala applikationer. Vidare visade det sig att vårdnadshavarnas medverkan i studien var givande för barnens inläring av språk. Barnen fick arbeta med e-böckerna hemifrån och i förskolan vilket resulterade i att barnen utvecklade sin talförmåga i de båda språken.

Samspel i språkutvecklingen

I sin licentiatuppsats har Petersen (2015) använt sig av en videoetnografisk studie. Studien gick ut på att olika förskolor i Sverige fick samarbeta för barnens språkutveckling. Petersen (2015) genomförde en kvalitativ undersökning genom att samla in ett multimodalt datamaterial från

olika förskolor för att analysera språkets funktioner. Petersen (2015) hade programmerat pekplattan så att den filmade allt som barnen gjorde. Forskaren använde sig av två varierande applikationer med hjälp av pekplattor där den ena var en talande ordbok och den andra var Skype. Den så kallade talande ordboken användes för både barnen och pedagoger. Det fanns olika bilder som de kunde trycka på för att därefter kunna höra ordet på sitt modersmål. Om pedagoger inte förstod ett ord som barnen uttryckte kunde de vända sig till applikationen (Petersen, 2015). Den andra applikationen var Skype, med denna applikation fanns det möjlighet att samarbeta med andra förskolor. Barnen kunde höra och se varandra, de förde samman barn med samma modersmål för att ge dem möjlighet att kommunicera med varandra på sitt språk. I resultatet visade det sig att digitala redskap gav barnen möjlighet att utvecklas inom deras språk även fast de andra barnen och pedagoger inte förstod deras modersmål. Det framgick att det var tryggt för barn att kunna kommunicera med andra barn på deras modersmål genom applikationen Skype. Interaktion och kommunikation visade sig bland barnen som använde applikationer. I resultatet framkommer det att skärminspelningar visar barnens osynliga kommunikation. Vid ett tillfälle bjuder ett barn in ett annat barn och ber om hjälp att spräcka ballonger. I resultatet visar det sig att barnet godkänner sitt deltagande genom att börja spräcka ballongerna tillsammans med det andra barnet. Inspelningen av barnen gjorde att undersökaren kom åt en indirekt agentskap som hade varit svårt att se.

Användning av digitala redskap

I denna studie har Ljunggren (2015) genomfört en analys och använt sig av en kvalitativ metod för att studera barn på en förskola i Malmö. Ljunggren (2015) använde sig av skriftliga anteckningar och observationer gällande barns möte med digitala verktyg. Pedagogerna var delaktiga i undersökningen, och mot slutet fick de skriva en utvärdering av projektet i form av en enkät. I studien fokuserade Ljunggren (2015) på hur barn med annat modersmål än svenska möter digitala redskap. Det digitala verktygen som pedagogerna använde för att främja barnens språkutveckling var en talande penna och läsplattan. Syftet med studien var att använda digitala redskap i ett förebyggande syfte och få med flerspråkiga barn i lärande, där alla får förutsättningarna att utvecklas oavsett tidigare kunskaper. Med den talande pennan kunde barnen ta del av en bok som översattes till deras språk och även olika ord. Forskaren samarbetade med vårdnadshavarna genom att låta dem spela in sin röst på deras modersmål, och det kunde vara en sång, bilder eller sagor. Ett barn placerade pennan på en varg och fick höra sin mammas röst berätta om vargen, därefter fick han höra samma inspelning på svenska, och det visade sig att barnet kände igen rösten och uttryckte "Det är mamma". Ett annat barn fick höra sin syster sjunga på arabiska om elefanter, och det visade sig också att hon kände igen rösten eftersom hon uttryckte "Det är Sara, min syster". Resultatet visar att den talande pennan hjälpte barnen att förstå innebörden av ett innehåll. Läsplattan användes för att kunna samtala med vårdnadshavarna och dokumentera barnets utvecklingsprocess, men även för att söka information. I resultatet visade det sig att barn och pedagoger samspelade genom att ställa frågor. Det visade sig också att barn och pedagoger tillsammans upptäckte ny kunskap med hjälp av digitala redskap.

TEORETISK UTGÅNGSPUNKT

I detta huvudstycke kommer vi att redogöra för den sociokulturella teorin eftersom denna teori är nära kopplad till vårt valda undersökningsområde.

Vygotskij- Sociokulturell teori

Svensson (2009, ss. 29-33) beskriver att språket är bundet till olika faktorer såsom de biologiska, sociala och kulturella. Sambandet mellan vuxnas närvaro och barns användning av digitala redskap kommer att analyseras med hjälp av den sociokulturella teorin. Vygotskij teorier lever kvar idag i förskolans värld eftersom hans synsätt kring barns utveckling och mognad har haft framgång. Det är många förskolor och förskollärare som arbetar utifrån hans teorier och ser lärandet utifrån sociala sammanhang, vilket är en grund för lärandet. Vygotskij (1896-1934) lyfter fram att den sociala omgivningen har en stor betydelse för barns lärande och för deras mentala mognad.

I samspel med andra kan barnen med hjälp av sina tidigare upplevelser samtala och reflektera med andra i sin omgivning om händelser vilket bidrar till barns utveckling i lärandet. Vygotskij (1978, ss. 27-30) lyfter fram den proximala utvecklingen som innebär att vid problemlösning använder sig barnen av språket som ett redskap eller så vänder de sig till vuxna för att lösa problemet. För att kunna utvidga barnens aktuella kunskapsnivå lyfter teoretikern vikten av att utgå från barnens förmågor och utmana dem utifrån det. Det är därför viktigt att barnen får utveckla sitt lärande med hjälp av en kompetent pedagog. Vidare menar teoretikern att barnens förmåga kan undersökas när de utmanas. Han menar att det är viktigt att inte sätta allt för höga krav utan att det ska vara på en nivå som är passande för barnens utvecklingstakt, och detta kallas för proximal utveckling (Vygotskij 1978, ss. 27-30).

Barnets kulturella och sociala utveckling hänger samman med vem de väljer att interagera med (Vygotskij 1978, s. 90). När barnen samspelar med andra människor runt omkring dem bildas lärandet. Hwang och Nilsson (2011 s. 67, 68) belyser en viktig utgångspunkt för barns utveckling vilket är att klara något tillsammans med någon annan.

Säljö (2013) har framfört sin teori ur ett sociokulturellt synsätt och anser att interaktion i förhållande till barn, verktyg och organisationer synliggör lärandet. Säljö (2013 ss. 20-21) beskriver att tekniska redskap är ett språkligt hjälpmedel som möjliggör lärandet i samspel med omvärlden. Barnen hämtar kunskap i sociala situationer och genom att de förvärvar resurser lär de sig att samspela med omvärlden. Kommunikationsmedel kan ses som ett gemensamt verktyg som ger ett inflytande på människans sätt att tänka. Under individens utvecklingsgång används språket konstant och språket utvecklas när det används. Ett fysiska redskap som används i sociala situationer kan vara en startpunkt för utvecklingen och lärandet.

Den nya tekniken kan ses idag som ett sätt att använda olika redskap och resurser för informationssökning (Säljö 2013, s. 111). Samtidigt sker det en utveckling i omgivningen som inverkar på läsförmågan hos människorna enskilt och i grupp. Säljö (2013, ss. 43-44) lyfter fram att fysiska redskap kan forma språket. För att koppla samman följande perspektiv till vår

studie kan digitala redskap ses som konstprodukt och ett verktyg som ger möjlighet för lärandet i samhället. Genom att använda digitala verktyg kreativt kan tekniken användas i ett pedagogiskt sammanhang, ett exempel är bilder som stöd. Lärandet sker i samspel med andra och eftersom människor runt omkring har en påverkan på lärandet anser vi att den sociokulturella teorin är relevant till vår undersökningssyfte.

METOD & GENOMFÖRANDE

Nedan följer en beskrivning av val av metod, och en redogörelse om vårt tillvägagångssätt och datainsamling.

Val av metod

I vår studie valde vi att intervjua fem yrkesverksamma pedagoger för att få djupare kunskaper om vårt valda ämne. Bryman (2018, s. 454) beskriver att i kvalitativ metod kan datainsamlingen ske genom intervjuer och observationer av händelser som man därefter drar en slutsats om.

Vi valde därför att skriva ner och transkribera intervjuerna för att få djupare förståelse om digitala redskap är ett verktyg som främjar flerspråkiga barns språkkunskaper. Vidare beskriver Löfdahl, Hjalmarsson och Franzén (2014, s. 12) att insamlingen av data är det som vi människor uppfattar genom vår sinnesförmåga, vilket sker i samband med den fysiska och sociala världen. Sinnesförmåga innebär det vi ser, hör och kan känna.

En ytterligare anledning till valet av kvalitativ metod är för att undersökningen ska kunna hänga samman med frågeställningen, vilket Bringsrud Fekjaer (2016, s. 13) redogör för. Pedagogernas arbetssätt och vilka verktyg de använder i flerspråkiga barns lärande hade varit svårt att få ner i form av siffror och mätningar. Om undersökningen hade gått ut på att studera hur många applikationer som flerspråkiga barn använder vid inläring av språk hade vi kunnat göra en statistiskt och systematiserad metod. En litteraturgenomgång har också gjort att vi fått en klarare bild av att kvalitativ metod passar bäst för undersökningen. I en kvalitativ metod får undersökaren mycket information i form av ord och även en närhet av deltagarnas synpunkter och detta lyfts fram i Bryman (2018, ss. 454-455).

Semi-strukturerad intervju

En semi-strukturerad intervju användes för att ge oss en bredare syn på vårt område. En semi-strukturerad intervju har som mål att alla frågor ställs till samtliga informanter så alla får en likvärdig intervju (Bryman 2018, s. 257). Författaren menar att frågorna ska ställas i samma ordning för samtliga, och på så sätt kan materialet organiseras tematiskt i texten. Han menar att variation kan påverka innehållet där undersökaren kan glömma en fråga beroende på vad informanten svarar. Frågorna som ska ställas bör vara kopplade till och relevanta för undersökarens syfte. För att fånga informanternas intresse är det betydelsefullt att ställa de grundläggande frågorna i början (Bryman 2018, s. 272). Han menar även att det finns en risk att informanten inte uppfattar de grundläggande frågorna som viktiga. Av denna anledning skrev vi ner relevanta frågor som rör vårt syfte och följde ordningsschemat. I undersökningen ville vi sammanställa frågorna och finna mönster i respondenternas svar, vilket gjorde att vi gick efter den semi-strukturerade intervjun.

Urval

Vi valde att kontakta två förskolor som vi ansåg var intressanta och passande för vår undersökning. Eftersom den ena förskolan inte kunde ställa upp valde vi att ta kontakt med ytterligare en förskola som vi ansåg var relevant för vår undersökning. Vi valde dessa förskolor eftersom vi läste på internet vilka inriktningar de arbetar med vilket var passande för studien. Pedagogerna vi intervjuade hade som inriktning IKT och språkutveckling, och båda arbetade med flerspråkighet. På den ena förskolan genomförde vi tre intervjuer och på den andra förskolan genomförde vi två intervjuer. Vi intervjuade sammanlagt fem olika pedagoger på två olika förskolor. Bryman (2018, s. 495) lyfter fram vikten av att ha ett målstyrt urval vid val av kvalitativ metod. Med detta menar författaren att det är viktigt att välja rätt avdelning, verksamhet och pedagoger som är insatta i det valda ämnet. En fördel som vi kan finna med dessa två förskolor är att på en av förskolorna har vi haft vår VFU, och på den andra förskolan var vi bekanta med en pedagog som vi tidigare arbetat med. Nackdelen med den ena förskolan var att den var nystartad och att pedagogerna har inte kunnat arbeta med IKT på det sättet som deras profil ska sträva efter.

Genomförandet av intervju

Undersökningen inleddes med att ett informationsbrev skickades ut till två olika förskolor i den valda kommunen, informationsbrevet skickades först ut till rektorerna på förskolorna. I informationsbrevet stod det vad syftet med studien var och allt som berörde vår studie (se [bilaga 1](#)). När vi fick ett godkännande av rektorerna skickade vi ut en samtyckesblankett (se [bilaga 2](#)) till alla som skulle delta i vår studie. Efter rektorns godkännande vidarebefordrade vi informationen via e-post till pedagogerna som valde att medverka i intervjun. Vi valde fem pedagoger som fick ta del av informationen och de etiska principerna i informationsbrevet och i samtyckesblanketten. Där fick de bland annat ta del av de etiska principerna. De fick också våra kontaktuppgifter om det skulle uppstå oklarheter. Dalen (2015, s. 31) beskriver att det finns principer att följa vid genomförande av intervju, och en av principerna är att få tillstånd att utföra intervjun vilket undersökaren i första hand ska ansöka om. Detta var vår utgångspunkt att få ett samtycke för att kunna genomföra vår undersökning i form av intervju. Alla fem pedagoger som intervjuades arbetar i förskolor med inriktning IKT och språkutveckling.

I undersökningen intervjuade vi totalt fem förskollärare. Pedagogerna fick inte ta del av intervjufrågorna i förväg eftersom det var önskvärt med neutrala och spontana svar. Som utgångspunkt användes sammanlagt tolv intervjufrågor relaterade till vårt aktuella ämne. Vi använde begripliga, korta och enkla frågor för att intervjupersonerna skulle förstå och kunna svara på frågan. Bryman (2018, s. 567) menar att det finns kriterier för en lyckad intervju och en del av dessa är att frågorna ska vara enkla att förstå för att syftet ska bli synligt för intervjupersonerna. Frågorna som vi ställde var även av hög validitet och reliabilitet eftersom vi testade frågorna i förväg genom att intervjua en förskollärare och två blivande förskollärare för att se om de kunde begripa innebörden av frågorna. Vi genomförde fem intervjuer på två olika förskolor: på den ena intervjuades tre förskollärare och på den andra två. Vi valde att spela in intervjuerna för att kunna skriva ner deras svar korrekt och få med oss mycket material. I en

intervju är det betydande att vara flexibel och samtidigt kunna ge respondenterna trygghet genom att presentera ämnet och ge dem chans att ställa frågor om de har funderingar (Bryman 2018, s. 567). Intervjuerna på respektive förskolor inträffade i ett lugnt och avskilt rum.

Analysmetod

Vi valde att intervjua fem pedagoger för att balansera och avgränsa undersökningen. Dalen (2015, s. 58) menar att vid genomförande av intervjuer ska inte antalet vara för stort eller för litet, undersökaren bör hitta en balans för att ha tillräckligt med material. En transkribering av intervjuerna genomfördes eftersom vi använde oss av ljudinspelning när vi intervjuade pedagogerna. Det var enklare för oss att skriva ner pedagogernas exakta svar med hjälp av de inspelade ljudfilerna, och samtidigt hade det varit svårt att få ner allt på papper eftersom det var mycket som lyftes fram. Dalen (2015, s. 70) beskriver bland annat vikten av att gå tillbaka och lyssna på inspelningen för att få en insikt om vad intervjupersonen egentligen framfört.

Pedagogernas svar varierade, vissa svarade väldigt mycket på en fråga och kortare på andra. Det resulterade i att transkriberingen av en intervjun bestod av cirka en A4-sida medan andras bestod av två-tre A4-sidor. För att kunna få in en struktur i arbetet valde vi att använda oss av kodning genom att dela in de liknande svaren i en färg och de svaren som var olika i en annan färg. De svaren som pedagogerna svarade likt på färgade vi med grönt och de svaren som var olika i färgen svart. Vi fetmarkerade även allt som berörde vårt syfte, och detta hjälpte oss att utforma koder och finna det som var relevant för vår undersökning. Genom kodningen bildades olika grupp-kategorier. Vi använde oss även av kodning för att kunna kategorisera och generalisera svaren vi fått av informanterna, och målet med det var att kunna finna olika fenomen och få en förståelse över insamlingen av datan som undersöktes. Dalen (2015, s. 79) beskriver att kodning kan handla om att dela in begrepp i olika kategorier för att därefter kunna se vilka begrepp som tillhör vilken kategori. Efter att vi gjort kodningen och bildat kategorier rensades alla koder som inte var passande för undersökningens avsikt. Löfdahl, Hjalmarsson och Franzen (2014, s. 105) beskriver att i en kvalitativ metod är det viktigt att få en insikt i ämnet som undersökaren forskar inom och ett sätt är att samla in material från en intervju. Analysen medför tydlighet och generaliserar mönster vilket bidrar till att läsaren får en klarare bild om undersökningen (Löfdahl, Hjalmarsson & Franzen 2014, s. 105).

Huvudsyftet med vår studie var att få en klarare bild om hur pedagoger arbetar med flerspråkiga barns språkutveckling med hjälp av digitala redskap. Våra frågor var som utgångspunkt gjorda utifrån undersökningen frågeställningar för att få en sammansmältning i resultatet. Vi arbetade mycket med redovisningen av pedagogernas svar för att kunna ge en rättvisande bild av respondenternas svar om flerspråkighet och digitalisering. Genom att använda semi-strukturerad intervju fick respondenterna möjlighet att resonera fritt vilket resulterade i att det blev mycket information som inte var relevant för vår undersökning, därför fick vi stryka och välja relevant material till vår studie. Deras kunskaper och erfarenheter kring vårt valda ämne var givande och samtidigt intressant att få kännedom om.

Validitet & Reliabilitet

Gällande tillförlitlighet i forskning används begrepp som validitet och reliabilitet. Innebörden av validitet är att det finns en möjlighet att tillämpa forskningen på andra ställen, det vill säga, om det finns en chans att kunna dra allmänna slutsatser av ett resultat på flera ställen. Alltså innebär det att i en undersökning ska det finnas en trovärdighet i det som undersöks (Bryman 2018, s. 217). Gällande validiteten har vi i vår undersökningen lyft fram olika citat i resultatet av det pedagogerna delgett under intervjun, detta för att ge pedagogerna en rättvis bild av samtalet. Bryman (2018, s. 217) menar vidare att kvalitén i validiteten utvecklas där det finns tydlighet och noggrannhet och att allt som genomförs i forskningsprocessen ska vara sammanhängande. För att vår studie skulle få en tydlighet och noggrannhet gick vi igenom frågorna och anpassade dem utifrån syftet, och detta för att det ska vara sammanhängande och tillförlitligt.

Till skillnad från validitet innebär reliabilitet trovärdighet och att en undersökning inte bör påverkas av omständigheter som är tillfälliga, och detta enligt reliabilitetsprincipen. För att vår undersökning skulle vara av hög trovärdighet formulerade och testade vi frågorna i förväg genom att intervjua en förskollärare och två blivande förskollärare för att se om de kunde begripa innebörden av frågorna. Vid varje enskild intervju ställdes frågorna till alla deltagare i samma ordningsföljd och på samma sätt och detta för att öka reliabiliteten. Reliabilitet innebär även att en grupp forskare är ense om sin avsikt och har samma vetenskapliga teorier som utgångspunkt (Bryman 2018, s. 217). För att höja trovärdigheten menar Löfdahl, Hjalmarsson och Franzén (2014, s. 51) att en struktur i arbetet ska finnas för att inte fastna på egna värderingar som man tidigare fått, fokuset ska ligga på studiens syfte. Vår avsikt med studien var att undersöka hur digitala redskap främjar flerspråkiga barns språkutveckling och hur pedagoger arbetar med digitala redskap, och därför tillämpades intervjumetoden i vår studie. Vi har även ordagrant skrivit ner ljudinspelningarna och dragit allmänna slutsatser av det pedagogerna lyfte fram.

Forskningsetik

Nedan kommer forskningsetiska ställningstagande att presenteras och vilka krav en forskare har att förhålla sig till i samband till undersökningen och till de medverkande. I följande stycke kommer också de fyra etiska principerna att redovisas: *informationskravet*, *samtyckeskravet*, *konfidentialitetskravet* och *nyttjandekravet*. Forskningsetik innefattar frågor i samband med etik och forskning, forskaren har etiska krav att följa och det finns även krav på studiens målsättning och utförande (Vetenskapsrådet 2017, s. 12). Vetenskapsrådet (2017, s. 12) lyfter en essentiell aspekt i forskningsetiska frågor, vilket handlar om hur personen i studien behandlas och hur man bör bruka sitt datamaterialet. De etiska principerna innefattar exempelvis att personer som medverkar i studien ska inte komma till skada och ska skyddas från diskriminerande handlingar, alltså kan forskaren utgå från huvudsakliga frågor som rör deltagarna (Vetenskapsrådet 2017, s. 12). Bryman (2018, s. 459) lyfter även fram olika steg forskaren bör använda vid genomförandet av studien, exempelvis att ha relevanta frågor, material, platser och tolkningen av data. Gällande studien som djupare studeras kring är det

forskaren som ansvarar om de etiska frågorna så att ingen ska bli kränkt (Vetenskapsrådet 2017, s. 12).

De fyra etiska krav som undersökaren ska förhålla sig till är: informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet. Löfdahl, Hjalmarsson och Franzén (2014, ss. 36-38) menar att det krävs ett skriftligt godkännande av alla som ska medverka i studien, och tydlighet om vad undersökningen ska handla om ska framstå i syftet vilket är en grund. I god tid tog vi hänsyn till informationskravet genom att informera rektoreorna och pedagogerna om vårt tillvägagångssätt och fråga om tillstånd för att få genomföra intervjuerna. För att uppfylla samtyckeskravet fick pedagogerna själva ge sitt samtycke till att medverka i studien och de fick även information om att de kunde avsluta sitt deltagande. Pedagogernas namn lyfts inte fram och vi förmedlade till de medverkande både muntligt och skriftligt att alla deltagare är anonymiserade och kommer att skyddas av utomstående personer, och på så sätt uppfylldes konfidentietskravet. Till sist har vi nyttjande kraven, vi informerade att informationen vi får kommer enbart att användas till vår studie och inget annat och att inspelningen kommer att raderas när arbetet blir godkänt.

RESULTAT

Nedan kommer det en beskrivning av resultatet. Intervjupersonernas svar kommer att redovisas i detta stycke. Vi kommer att skriva fyra kategorier utifrån pedagogernas svar. Notera att barnen är från åldrarna tre till fem. De fem respondenterna kommer i texten att benämnas som pedagog ett, två, tre, fyra och fem.

Digital användning i förskolan

Många av pedagogerna delar samma åsikt om IKT och språkutveckling, dock kan arbetssättet med digitala verktyg skilja sig. Samtliga har kunskaper i ämnet. Pedagogerna använder ipaden, digitala robotar, projektor, kamera, telefoner och radio i undervisningen. De menar att de har tillgång till mycket teknik eftersom det är en förskola med digital inriktning. Pedagog ett, två och tre arbetar på samma förskola och förklarar att barnen visat intresse för en digital robot som heter Sphero, roboten går fram och tillbaka, alltså kan barnen styra Sphero med hjälp av ipaden. Respondenterna förklarar att de använder digitala redskap för att söka information exempelvis hur de kan säga hej på olika språk eftersom de är en flerspråkig grupp. Pedagogerna använder mediapoolen och berättar att det finns många program som främjar barns lärande. Pedagog ett är mer specifik och berättar att det finns lärmaterial med olika teman som barnen kan arbeta med, exempelvis kroppen men det finns även ordlistor, ljudsagor, och ett program som översätter texter på barnens modersmål. Pedagog fyra och fem menar att de använder digitala redskap dels för att det är mycket teknik idag och för att det är ett av målen från läroplanen, ett övergripande mål för hela förskolan. Samtliga pedagoger är överens om att verktyget ger barnen många möjligheter till ett utökat lärande i språket vilket är anledningen till att verktyget används. Pedagogerna menar att verktyget inte enbart behöver användas för att främja den språkliga förmågan utan kan också utveckla kunskap i till exempel matematik, naturvetenskap och estetiska ämnen vilket också är övergripande mål i styrdokumentet. Exempelvis berättar pedagog fyra: "Vi har ju arbetat med geometriska former och med hjälp av tekniken kunde

barnen se till exempel en kvadrat utifrån en tredimensionell figur”. Pedagog fyra förklarar vidare att: ”När barnen arbetar med former får de med sig språket automatiskt, barnen samtalar ju om vad det är för form och till exempel om den har tre eller fyra hörn”.

Pedagogerna berättar att de använder mycket projektion, till exempel projicerar de upp en bok på väggen. De menar att det är ett sätt som kan fånga olika barngrupper och göra dem delaktiga i lyssnandet. De förklarar att när barnen får vara delaktiga under en bokläsning så kan de med hjälp av tekniken höra sagan på deras språk. De är eniga om att språket kan främjas även utan hjälp av digitala redskap, dock ser de verktyget som ett hjälpmedel.

Pedagog ett förklarar att:

När vi äter frukt behöver vi inte använda verktyget utan vi kan fråga vad frukten heter på arabiska, somaliska eller andra språk, och om man inte vet så kan vi söka upp det med hjälp av digitala verktyg och lära oss tillsammans, och det är det som heter interkulturellt lärande att de barn som inte pratar somaliska kanske lär sig mer om andras kulturer.

Applikationer

Fyra av pedagogerna använder applikationer och en av pedagogerna har valt att inte använda applikationer. Pedagog fem anser inte att de behöver använda appar eftersom de använder mediapoolen: “Om man laddar ner appar så måste man grundligt gå igenom dem, för vad är det som egentligen finns i appen och vad kan jag göra med den”. Pedagogen uttrycker att det som finns i mediapoolen redan är granskat och att det därmed bedöms vara ett lärmaterial. Pedagogen uttrycker även att det som finns i mediapoolen är material som främjar flerspråkiga barns lärande och att det finns material på olika språk till exempel som sagor, teman och ljudfiler. Ljudfilerna kan barnen själva ladda ner för att skapa egna filmer.

De andra pedagogerna använder också mediapoolen men även applikationer. De använder QR-koder, Pino, Penpal, Bornholm, och Tripp Trapp Träd. QR-koder använder de tillsammans med en ipad eller telefonen, barnen får då scanna koden med hjälp av en applikation så kan de lyssna på en saga, musik, ord och det kan även vara bilder. De kan själva skapa QR-koder och ställa in vilket språk det ska vara på. En av pedagogerna förklarar att de har scannat en QR-kod och fick fram sången “Tomtarnas julnatt” och när barnen lyssnade på sången kunde de följa rörelserna exempelvis att smyga även om de inte förstod innebörden av sången eftersom det visades på en storskärm. Pino är en saga som barnen kan lyssna på och den finns också på olika språk menar pedagogerna. Penpal är en talande penna dock behöver pedagogerna först ladda ner digitala sagor exempelvis på läsplattan och därefter översätter pennan sagorna till barnens modersmål. Till sist har vi Tripp trapp träd och med denna applikation används en projektor. Pedagog två berättar att med hjälp av belysningen av projektorn kan barnen på golvet se djur, maskar och fjärilar. Pedagogen menar att de får in språket när de samtalar om de olika djuren och att de kan också få in olika begrepp som *snabbt*, *sakta*, *stor* och *liten*.

Pedagogernas förhållningsätt

De flesta pedagogerna lyfter fram att det är viktigt att visa intresse för till exempel digitala redskap för att kunna främja lärandet. Pedagog fem berättar: “ Om jag inte visar ett intresse för ett ämne hur skulle jag då kunna locka barnen till lärandet?”. Samtliga pedagoger är eniga om att det blir svårt att engagera barnen om verktyget inte är intresseväckande för dem. Pedagogerna förmedlar att det är viktigt att vara skicklig och flexibel i yrket, ett exempel som pedagog två lyfte fram var: “ Om barnen visat intresse för lejon då kan vi använda verktyget för att söka information om djuret, och lära dem mer om vad ett lejon äter, var den lever och vad det är för sorts djur”. Ett annat exempel var om ett barn som hade ätit cheddar på McDonald's. Barnet visste inte vad *cheddar* var, och tillsammans sökte de information för att undersöka vad cheddar betyder. Samtliga pedagoger är överens om betydelsen av att väcka nyfikenhet kring verktyget och genom att presentera det på ett roligt sätt. Ett ytterligare exempel var att projicera upp en bild på väggen som barnen skulle få rita av och barn som tidigare inte varit intresserade av estetiska uttrycksformer blev delaktiga i målningen. De förmedlar att det blir en slags WOW-faktor för barnen när de använder digitala verktyg på detta sätt i förskolan.

Pedagogerna förmedlar att de vill synliggöra lärandet och visa barnen att de kan använda redskapet till mer än bara spel. De förklarar att det är viktigt att stötta barnen och vägleda dem vid användning av verktyget. Pedagoger förklarar att det handlar om att förhålla sig till verktyget på ett rätt sätt för att kunna främja barns språkinläring. Pedagog ett, två och tre är eniga om att de ska vara delaktiga och närvarande vid barns användning av verktyget. Ett exempel som pedagog ett berättar är att: “Om jag bara lämna över verktyget blir det barnpassning, men om jag projicerar upp någonting då måste jag vara med för att visa varför jag gör det och vad det är vi ska göra med verktyget”. De anser att det är betydelsefullt att vara aktiv och närvarande för de hade annars inte kunnat ha någon uppsikt över vad barnen gör. Pedagogerna menar att de är närvarande genom att samtala och ställa frågor om till exempel bilder.

Pedagog fyra och fem ser det delvis ur ett annat perspektiv och menar att de inte alltid behöver vara närvarande vid barns användning av digitala redskap. De anser att det är viktigt att ge barnen möjlighet att själva utforska och bygga upp sin tillit till sin egna förmåga, och ser barnen som kompetenta. Pedagog fem och fyra är medvetna om att pedagoger bör vara närvarande vid digital användning men anser att de lär sig av att få utforska själva. Pedagogerna förklarar att de har valt applikationer ur ett pedagogiskt syfte. De är med indirekt men sitter inte alltid med barnen.

Pedagog fem ger ett exempel vid ett tillfälle när de inte var närvarande:

Till exempel var det två pojkar som satt med ipaden själva och tillsammans samarbetade och gjorde en egen film. Vi hade inte visat den appen för dem tidigare utan de kom på själva att testa appen. Dialogen de hade gynnade språket då den ena var flerspråkig och den andra var inte. Hade jag suttit med så hade kanske dialogerna inte kommit fram, de hade kanske inte vågat testa och man lär sig genom att testa. De gjorde flera filmer där de

samspela, samtala och lärde varandra. Det var så roligt att se att de gynnade båda barnen och vi ser detta mer utifrån att barnen kan själva och vi finns när barnen behöver hjälp.

Pedagogernas kompetenser

Samtliga pedagoger uttrycker att det är viktigt att pedagoger har tillräckligt med kompetenser för att kunna bruka verktyget rätt. Pedagog tre förklarar att: "Ju mer kompetenser man har inom IKT ju mer kan man lära ut till barnen och veta hur verktyget ska användas". De anser att digitala verktyg ska användas på rätt sätt, de ska alltid finnas ett syfte och ett mål vid användning av redskapet. Pedagogerna menar att de utgår från didaktiska frågeställningar "Vad", "Hur" och "Varför". Ett exempel som en av pedagogerna lyfter fram är att: "Det är alltid viktigt att fråga sig själv hur ska jag presentera verktyget? Blir det bättre när jag tar fram verktyget? Blir det sämre? När jag en annan målgrupp?". Pedagogerna uttrycker vidare att det är betydande att ha kompetenser och använda redskapen rätt eftersom barnen ser pedagogerna som förebilder och lär sig av dem. Pedagog fem ger ett exempel: "Om du inte har rätt kompetenser i ryggsäcken så blir det inte att du använder redskapet lika mycket och då gynnas ju inte barnen av det". Samtliga menar att om pedagoger inte får någon utbildning inom IKT blir det svårt att inspirera barnen eftersom pedagogerna behöver också bli inspirerade. I detta fall kan det leda till att redskapet blir liggandes eller används för spel anser pedagogerna. När de har deltagit i kompetensutbildningar inom IKT kan de få inspiration om olika applikationer som främjar barns kunskaper, exempelvis språk vilket är bra framförallt för flerspråkiga barn. Genom att vara skicklig och använda digitala redskap rätt får barnen möjlighet att samtala och förklara sig på sitt modersmål, vilket pedagog fyra framför. Vidare berättar pedagog två och tre att de hade velat ha mer kompetenser för att kunna inspirera barnen ännu mer till redskapet och för att få kännedom om fler applikationer som gynnar alla barn. Dock har samtliga fått ta del av workshoppar och kompetensutbildningar inom IKT. En av pedagogerna menar att om de inte hade fått möjlighet att ta del av utbildningar så hade det varit svårt att bli inspirerad och veta hur redskapet ska användas.

Långsiktiga effekter

Pedagogerna förmedlar att det ser digitala redskap som ett hjälpmedel för barns språkinläring men även andra ämnen som uttrycks i styrdokumentet, exempelvis matematik, kemi och fysik. De förmedlar att tekniken är en del av dagens samhälle och det kan vara bra att barnen i tidig ålder lär sig om hur de kan använda tekniken för framtida studier. Det finns många fördelar med digitala verktyg, barnen kan söka upp information och få djupare kunskap genom att utforska inom det valda området. De anser även att de kan använda det digitala i utomhuspedagogiken, exempelvis genom att ta med sig en högtalare ut så kan barnen dansa och sjunga utomhus. Pedagog två förklarar att: "Vi kan också ta med oss digitala robotar ut och allt som vi genomför inomhus kan utföras utomhus". Med hjälp av ipaden eller telefonen kan pedagogerna vid en skogs promenad ta bilder av det som intresserar barnen för att arbeta vidare med det. Till exempel om barnen fotat en koltrast kan de söka fakta om koltrasten. Pedagog tre menar att i sådana tillfällen samtalar de med barnen och språket utvecklas när barnen är aktiva i ett samtal.

Pedagog fem förklarar att: "Pedagoger bör tidigt börja med det som kallas källkritik för att kunna förstå varför de använder digitala verktyg till, exempelvis som med digitala robotar där lär barnen sig att programmera". Pedagogen förklarar vidare att det finns många yrken inom programmering och barnen har i tidigt ålder med hjälp av verktyget lärt sig att programmera. Samtliga är eniga om pedagoger och barn använder verktyget på rätt sätt och blir det positivt. Pedagogerna jämför med sig själva hur mycket språk det kunde när det var treårsåldern och menar att vissa av dagens treåringar kan tre språk, svenska, modersmålet och engelska, vilket de fått med sig med hjälp av digitala redskap. Pedagogerna menar att det lärde sig engelska i femte klass och att med hjälp av tekniken utvecklas barnen effektivare i lärandet. De uttrycker att det även finns nackdelar och det är om pedagoger kompletterar redskapet till barnpassning, eller om det blir för mycket spelande. Samtliga nämner också att om det blir mycket sittande vid digitala redskap så kan det även påverka synen.

Pedagog fem ger ett exempel:

Det negativa kanske inte i förskolan men i skolan framförallt är det här med skrivandet, att det har glömts bort. Du kanske kan skriva ditt namn på ipaden men du kan inte skriva det förhand. Jag vet att i skolans värld har det blivit problem med handstilen och att den har försämrats, det kan ju vara något negativt. Det kan bli för mycket sittande framför ipaden och jag vet att de talas om forskning där det visar att de många mer som är närsynta som inte ser lika bra på nära håll för de sitter för nära med ipaden, vilket resulterar i sämre syn på närhåll.

DISKUSSION

I följande kapitel kommer vi föra samman tidigare forskning, litteratur och resultatet av undersökningen, vi kommer även utgå från undersökningens tre frågeställningar:

- Hur arbetar pedagoger med att främja flerspråkiga barns lärande med hjälp av digitala redskap?
- Hur förhåller sig pedagoger till digitala redskap i relation till flerspråkighet och lärande?
- Hur gynnar förskolläraernas kompetenser inom IKT flerspråkiga barns språkutveckling?

Det framkommer i studien att digitala redskap används i större utsträckning och har blivit ett generationsskifte. Vid intervjuerna framkom det att pedagogerna anser att flerspråkiga barns språkutveckling utvecklas med hjälp av digitala redskap. Litteratur, intervjuer och vetenskapliga artiklar har varit relevanta för vårt undersökningsområde eftersom det har besvarat våra frågeställningar. I undersökningen ville vi studera hur pedagoger använder digitala redskap som hjälpmedel för flerspråkiga barns språkutveckling, samt synliggöra om och hur digitala redskap främjar språkutvecklingen. Vi valde att intervjua fem pedagoger för att få djupare kunskaper och insikter om och hur digitala verktyg gynnar barns språkkunskaper. Det visade sig i resultatet att barns språkinläring sker i samspel med andra och när pedagoger och barn är medvetna om hur redskapet ska användas. Trots att pedagoger arbetar på olika sätt har det framkommit likheter i arbetet med digitala verktyg. Samtliga pedagoger är överens om

att kunskaper behövs för att arbeta med digitala verktyg. En av pedagogerna förklarar att: "Ju mer kompetenser man har inom IKT ju mer kan man lära ut till barnen och veta hur verktyget ska användas".

Jäverbring (2019, ss. 41-44) menar att pedagoger ska kunna väcka intresse för verktyget genom att utgå från frågorna "Vad", "Hur" och "Varför". Pedagoger kan därmed komma närmare sitt syfte och mål genom att få svar på de didaktiska frågorna vad, hur och varför. Ljunggren (2015) visar i sin forskning vikten av att arbeta pedagogiskt med digitala redskap för att kunna främja flerspråkiga barns språkinläring. Litteratur, forskning och intervjun har gett oss bredare kunskaper i det valda ämnet, vilket kommer att diskuteras i nästa stycke.

Digitala verktyg i arbetet

Som svar på frågeställningen om hur pedagoger arbetar med att främja flerspråkiga barns lärande med hjälp av digitala redskap, har det framkommit att digitala verktyg ger barnen möjlighet till ett utökat lärande för språkinläringen. Svensson (2009, s. 13) belyser vikten av att barnen förstår meningen bakom ett visst ord. Pedagogerna menar att när barnen får förutsättningar att ta reda på vad lejon heter på deras modersmål lär de sig betydelsen av ordet. Kristensson (2014, s. 25) betonar att digitala verktyg, exempelvis läsplattan, kan ses som ett praktiskt verktyg som kan brukas till ljudsagor, bilder och lärande. Författaren menar att barnen med hjälp av digitala redskap och applikationer kan lära sig innebörden av en saga eller en sångtext. Penpal som är en talande penna kan installeras på barnens modersmål och användas som ett verktyg för att översätta texter. Pedagogerna menar att Penpal är givande och ger barnen möjligheter att förstå händelsen bakom en text. De menar att barn kan lyssna på en saga på svenska och därefter höra samma saga på sitt eget modersmål vilket gör att barnen förstår textens handling. Ljunggren (2015) visar i sin forskning att den talande pennan ger flerspråkiga barn möjlighet att utvecklas i både sitt modersmål och i det svenska språket. Forskaren menar vidare att barnen kan behärska innebörden av en händelse eller ett ord först när de har fått en förståelse för vad det handlar om. I resultatet framkommer det att verktyget har gett flerspråkiga barn förutsättningar dels att utvecklas språkligt, dels att samarbeta och även utvecklas i andra ämnen som matematik.

Det finns andra sätt utanför det digitala som också kan vara främjande för språkutvecklingen exempelvis bilder som stöd. Rowe och Miller (2015) visar en jämförelse att digitala böcker var mer praktiska än fysiska böcker. Forskarna menar att det hade varit svårt för barnen att prestera på samma sätt med fysiskt material som digitalt material eftersom det fanns flera olika uttryckssätt de kunde använda digitalt. På liknande sätt visar Petersen (2015) att digitalt kunde de barn som är flerspråkiga kommunicera med barn som har samma språk genom applikationen Skype. Petersens (2015) resultat pekar på att applikationer ger mer utrymme för barns lärande eftersom de på ett smidigt sätt kunde samspela och kommunicera med barn från andra förskolor för att utvecklas språkligt. Detta visar ett multimodalt samspel bland barn i olika förskolor. När barn, vårdnadshavare, pedagoger och andra förskolor samarbetar får barnen de bästa förutsättningarna för att utvecklas. Lindgren och Modin (2012, s. 16) poängterar vikten av att samspela med andra och menar att barnen får erfarenheter i sociala situationer där de får

möjlighet att uttrycka och ta in ny kunskap. Månsson (2014, s. 12) visar också på sambandet att barnens kunskaper utvecklas tillsammans med andra och att lärandet blir allsidigt.

Pedagogernas förhållningssätt till flerspråkighet och lärande

Som svar på frågeställningen: hur förhåller sig pedagoger till digitala redskap i relation till flerspråkighet och lärande framgick det att pedagoger, barn och verktyget samspelar för lärandet. Pedagogerna är närvarande både direkt och indirekt vid barns användning av verktyget. Vissa pedagoger menade att de inte alltid behövde vara närvarande genom att sitta med barnen när de använder redskapet eftersom de anser att barnen klarar av det själva. Andra menade att det är av stor vikt att vara närvarande för att kunna samtala med barnen och ha tillsyn över vad de gör. Nilsen (2018, s. 42) anser att pedagoger ser redskapet utifrån tre perspektiv: omsorg, fostran och undervisning. Det framkommer att vissa pedagoger alltid väljer att sitta med barnen eftersom de vill skydda barnen från olämpligt datorbruk. En av pedagogerna förklarar att de är aktiva och närvarande för kunna ha uppsikt över vad barnen gör med redskapet. De är också närvarande av andra anledningar, exempelvis för att stötta barnen och ge dem möjlighet att komma till tals och att lära sig att samspela med andra, och detta kan kopplas till fostran.

Pedagogerna verkade oroliga över att barnen ska komma åt olämpligt material men även för att de ser det utifrån att barnen tillsammans utvecklas effektivt. Pedagoger som ibland valde att inte vara närvarande i barns användning av digitala redskap menade att det som finns i verktyget är ett lärmaterial och det är inställt så att barnen inte kan använda något annat än det som pedagogerna har valt ut. Pedagogens främsta uppgift var att vägleda barnen i datoranvändning och därför blev läsplattan endast ett pedagogiskt verktyg. Till exempel kan pedagoger vara närvarande i samma rum men barnen ska få själva utforska redskapet såsom de får möjlighet att utforska lärandet i den fria leken.

Pedagogerna är eniga om att lärandet sker i samspel med andra vilket kan innebära att barnen samspelar eller att pedagoger samspelar med barnen, och detta är nära kopplat till den sociokulturella teorin. Vidare visade även resultatet vikten av pedagogernas förhållningssätt i relation till redskapet och lärandet. Samtliga pedagoger är eniga om att de ska veta hur de ska förhålla sig till redskapet och att de alltid ska ha ett mål och ett syfte vid användning av redskapet. Nilsens (2018, s. 40) studie visade liknande resultat och menar att pedagoger ska ha kunskaper om redskapet för att barnen ska kunna använda digitala verktyg på ett ändamålsenligt sätt. Jäverbring (2019, ss. 41-44) menar att frågorna "Vad", "Hur" och "Varför" gör det enklare för personen att nå sitt mål och syfte. Pedagogerna lyfter fram vikten av att ha ett intresse kring ett ämne för att kunna vidare dela med sig kunskaper till barnen. Detta lyfter även Ljung-Djärf (2004 se Klerfelt 2007, ss. 52-53) och menar att om pedagoger inte har ett intresse för digitala redskap blir det svårt att locka barnen till verktyget.

Digital Kompetens

I litteratur, forskning och resultat framgick vikten av att pedagoger har kunskaper kring ämnet för att vidare kunna hjälpa barnen i deras språkutveckling. Det visade sig att pedagogerna hade

goda kunskaper kring digitala redskap, och det kan vara för att förskolorna har inriktningen IKT och språkutveckling. Pedagogerna visade att redskapet endast användes i lärande sammanhang, och att verktyget kan vara mer än spel. Om pedagogerna inte hade haft kompetenser i hur de bör använda digitala redskap hade de visat sig i intervjun, men de kunde ge exempel på hur mycket lärande barnen åstadkommit med hjälp av redskapet. De hade varit svårt för pedagogerna att kunna ge många exempel på applikationer som främjar lärandet om de inte hade haft kunskaper.

Det framgick att pedagogerna var uppdaterade i hur de ska använda redskapet eftersom de har tagit del av utbildningar och workshoppar. Det hade varit svårt för pedagogerna att kunna locka barnen till lärandet om de inte hade fått möjlighet att förnya sina kunskaper genom utbildning. Skolverket (u.å) redovisar om adekvat digital kompetens. De menar att pedagoger ska ha goda kunskaper och också kunna vara kritisk i förhållandet till verktyget. Genom det kan pedagogerna hantera problemlösningar och få förståelse för vilka applikationer till exempel som är bra eller mindre bra för barns lärande. Skolverket (u.å) menar att pedagoger ska kunna ha kompetenser om och hur digitala redskap ska användas eftersom det är de som ansvar i kunskapsförmedlingen till barnen. Ljung-Djärf (2004 se Klerfelt, 2007, s. 52) visade liknande resultat där det framgick att pedagoger bör först behärska redskapet för att kunna därefter främja barnens utvecklingsområde. Pedagogernas kompetenser kring ämnet leder till att barnen får möjlighet att upptäcka ny kunskap.

Slutsatser

Syftet med vår undersökning var att få mer kunskap om hur pedagoger använder digitala redskap som hjälpmedel för flerspråkiga barns språkutveckling, samt synliggöra om och hur digitala redskap främjar språkutvecklingen. Vi ville även ta reda om pedagogers kompetenser och förhållningssätt kring digitala redskap är betydande för flerspråkiga barns språkinläring. De framgick att pedagogerna hade kunskaper kring ämnet eftersom de hade fått förutsättningar att delta i utbildningar och kunde förnya sina kunskaper. Det visade sig att digitala redskap var ett effektivt lärvärtyg som gav flerspråkiga barn möjligheten att uttrycka sig på flera olika sätt. Det framgick även att barnen kunde utveckla djupare språkkunskaper genom applikationer. Barn och pedagoger fick möjlighet att samspela och samtala med hjälp av tekniken, och detta visar att digitala redskap och applikationer ger utökade möjligheter för barns lärande.

Digitala redskap ska användas i ett pedagogiskt sammanhang och syftet med verktyget ska vara att ge barnen förutsättningar att lära sig. Pedagoger ska ha kännedom om och hur de ska förhålla sig till digitala redskap för att kunna använda det som ett pedagogiskt lärvärtyg. De ska kunna presentera verktyget för barnen på ett lekfullt sätt för att kunna locka och fånga deras intresse för det. Barnen ska få förutsättningar att utveckla kunskaper i språkinhämtandet och även i andra ämnen med hjälp av digitala redskap. En slutsats som kan dras är att verktyget bidrar till nya möjligheter och utmaningar hos barnen, dock bör pedagoger förnya sina kunskaper för att kunna följa utvecklingen som sker i omvärlden.

Metoddiskussion

Syftet med vårt valda undersökningsområde var att undersöka hur digitala redskap kan främja flerspråkiga barns språkutveckling. Vi valde att använda oss av en kvalitativ metod eftersom den var mest passande till våra frågeställningar. För att samla in mer material funderade vi i början att använda oss av både observation och intervju men insåg att det skulle bli väldigt omfattande, därför valde vi att avgränsa och använda enbart intervjuer för att samla in underlag. Metoden vi valde anser vi vara relevant för vårt valda undersökningsområde, eftersom litteratur, licentiatuppsats och artiklar också har använt intervjuer och observationer för insamling av data.

Det var mycket information som pedagogerna delade med sig av och det hade varit svårt att hinna skriva ner allt skriftligt. Vi spelade därför in pedagogernas svar eftersom vi anser att det är ett skickligt sätt att använda sig av för att inte missa information. Resultatet vi hade fått stärktes när vi bearbetade det som respondenterna lyfte fram. Vi använde oss avsiktligt av öppna frågor för att pedagogerna skulle få utrymme att formulera sig. Vid intervjutillfällen valde vi båda att närvara, eftersom vi ville ta del av det personligen. Det har varit givande för oss att få se och höra hur pedagogerna arbetar med digitala redskap för att främja flerspråkiga barns språkutveckling.

Vi önskar dock att vi hade valt att intervjua en förskola som inte hade IKT som inriktning för att se hur de arbetar med digitala redskap. Materialet vi fick i resultatet hade kunnat variera om vi hade genomfört observationer. Med hjälp av observationerna hade vi kunnat vara med i praktiken för att se hur redskapet används och därmed kunnat få svar på våra frågeställningar ur ett annat perspektiv. I vårt resultat framgick det att samtliga pedagoger har en positiv inställning och goda kunskaper om digitala redskap. Resultatet vi fick kan bero på olika orsaker, en av orsakerna kan vara att vi valde att intervjua pedagoger som jobbar effektivt och avsiktligt med digitala redskap. En ytterligare anledning kan vara för att samtliga pedagoger hade ett intresse att arbeta med digitala redskap för att främja barns språkutveckling. Vår undersökning hade möjligtvis påvisat ett annat resultat om vi hade valt att intervjua en förskola som inte hade IKT som inriktning. Inom förskolans verksamhet ska alla pedagoger arbeta med digitala redskap eftersom det uttrycks i styrdokumentet. De förskolor som inte har digital teknik som inriktning kanske arbetar på ett annorlunda sätt med digitala redskap, och om vi intervjuat andra pedagoger hade kanske vi fått ett annat resultat kring arbetet med flerspråkighet och digitalisering.

Didaktiska konsekvenser

Pedagogernas kunskaper, val och möjligheter som de förmedlar till barnen med hjälp av digitala verktyget exempelvis applikationer ger barnen förutsättningar att utvecklas språkligt.

Därmed bör alla delar finnas med för att pedagoger ska kunna medföra ett berikande lärande i barns språkutveckling. Pedagoger ska kunna planera , organisera , genomföra samt analysera och utgå från de didaktiska frågorna vad, hur, och varför. Genom att didaktiskt granska undervisningen med digitala redskap blir lärandet mer omfattande och givande, det är en enklare väg att uppnå sitt syfte och mål. Eftersom tekniken utvecklas hela tiden är det viktigt att pedagogerna har kunskaper om hur digitala redskap bör och kan användas för att främja

barnens kompetenser inom digitalisering. För att pedagogerna ska ha kompetens i hur verktyget ska användas är det betydelsefullt om de deltar i en kompetensutveckling för att förnya kunskaper inom digitalisering. Som pedagog kan kompetensutveckling inom digitala redskap erbjudas kommunalt. Pedagoger kan få inspiration om hur de ska använda digitala redskap genom "Instagram", "Facebook", "Utbildningsradion" och "Mediapoolen". Pedagogerna kan även få stöd av rektorn genom att få delta i fortbildning och även genom att vara med i grupper där de finns en IKT-pedagog som stöttar dem i användandet av redskapet.

Vidare forskning

I denna studie har vi fått bredare kunskap om hur digitala redskap kan vara ett hjälpmedel för flerspråkiga barns språkutveckling, och hur man kan använda de på ett sätt som utvecklar barnens kunskaper. Eftersom flerspråkighet och språkutveckling är två breda och obegränsade ämnen har vi valt att få med en liten del av det i vår undersökning. I vidare forskning skulle det vara intressant att undersöka hur digitala redskap främjar lärandet i andra ämnen och inte endast språkligt, exempelvis i matematikämnet. Det hade också varit intressant att undersöka hur verktyget kan främja ett allsidigt lärande och inte en specifik grupp. En ytterligare undersökning som vi anser är intressant att fördjupa oss i är barns skrivförmåga och vad digitaliseringen har för påverkan på att handstilen har försämrats.

REFERENSER

Arnér, Elisabeth & Sollerman, Solveig (2018). *Barnet och förskolans pedagogiska ledarskap*. Lund: Studentlitteratur AB.

Benckert, Susanne, Håland, Pia & Wallin, Karin (2008). *Flerspråkighet i förskolan. Ett referens- och metodmaterial*. Stockholm: Myndighet för skolutveckling.

Bendroth Karlsson, Marie & Häikiö, Tarja. (2014). *Bild, konst och medier för yngre barn: kulturella redskap och pedagogiska perspektiv*. Upplaga 1. Lund: Studentlitteratur.

Bringsrud Fekjaer, Silje. (2016). *Att tolka och förstå statistik*. Upplaga 1. Gleerups. Utbildning AB.

Bryman, Alan (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Upplaga 3. Stockholm: Liber. God forskningssed [Elektronisk resurs].

Dalen, Monica (2015). *Intervju som metod*. Upplaga 2. Gleerups. Utbildning AB.

Elmeroth, Elisabeth (2017). *Möte med andraspråkselever*. Upplaga 1. Lund: Studentlitteratur AB.

Hedlund, Stina & Malmsten, Linnea (2016). *Fritidshem IKT - möjligheter och utmaningar*. Förlag: Natur & Kultur.

Hwang, Philip & Nillson, Björn (2011). *Utvecklingspsykologin*. Upplaga 3. Stockholm: Natur & Kultur.

Jäverbring, Katrin (2019). *En digitalare förskola*. Upplaga 1. Stockholm: Natur & Kultur.

Klerfelt, Anna (2007). *Barns multimediala berättande: en länk mellan mediakultur och pedagogisk praktik*. Acta Universitatis Gothoburgensis.

Kristensson, Johanna. (2014). *Språk och digitala verktyg i förskolan - idéer och inspiration*. Nypon Förlag.

Lindgren, Ulla, & Modin, Laila. (2012). *Barns tidiga språkutveckling- Pedagogisk vägledning*. Upplaga 1. Gleerups. Utbildning AB.

Ljunggren, Åsa (2015). *Multilingual Affordances in a Swedish Preschool: An Action Research Project*. Published online <https://link.springer.com/article/10.1007/s10643-015-0749-7>

Läroplan för förskolan: *Lpfö 18*. (2018). Stockholm: Skolverket.

<http://www.skolverket.se/publikationer?id=4001>

Löfdahl, Annika, Hjalmarsson, Maria & Franzén, Karin (red.) (2014). *Förskollärarens metod och vetenskapsteori*. Stockholm: Liber.

Månson, Per (2014). *Båten i parken: introduktion till samhällsstudier*. 6., [rev.] uppl. Lund: Studentlitteratur.

Nilsen, Malin (2018). *Barns och lärares aktiviteter med datorplattor och appar i förskolan [Elektronisk resurs]*. Diss. Göteborg: Göteborgs universitet, 2018
<http://hdl.handle.net/2077/57483>

Petersen, Petra (2015). Appar och agency: Barns interaktion med pekplattor i förskolan.
<https://uu.diva-portal.org/smash/get/diva2:865186/FULLTEXT01.pdf>

Rowe, Deborha & Miller, Mary (2015). Designing for diverse classrooms: Using iPads and digital cameras to compose eBooks with emergent bilingual/ biliterate four-year-olds. <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/1468798415593622>

Skolverket (u.å). Digital kompetens och digitala verktyg i förskolan. Stockholm: Skolverket. Tillgänglig:
<https://www.skolverket.se/om-oss/var-verksamhet/skolverkets-prioriterade-omraden/digitalisering/forskolan>

Svensson, Ann-Katrin (2009). *Barnet, språket och miljön: från ord till mening*. Upplaga 2. Lund: Studentlitteratur.

Säljö, Roger (2013). *Lärande och kulturella redskap: om lärprocesser och det kollektiva minnet*. Upplaga 3. Lund: Studentlitteratur.

Vetenskapsrådet (2017). Godforskningsred. https://www.vr.se/download/18.2412c5311624176023d25b05/1555332112063/God-forskningsred_VR_2017.pdf

Vygotskij, Lev Semenovič (1978). *Mind in society: the development of higher psychological processes*. Cambridge, Mass: Harvard U.P

BILAGOR

Bilaga 1

Digitalisering mitt i mångfalden

- *En kvalitativ studie om hur digitala redskap kan främja flerspråkiga barns språkutveckling i förskolan.*

Hej!

Vi är två studenter som studerar på förskolläraprogrammet och läser vår sista termin på högskolan i Borås.

Syftet med vår studie är att undersöka om och hur pedagoger använder digitala redskap som hjälpmedel för flerspråkiga barns språkutveckling, samt synliggöra hur digitala redskap kan främjar språkutvecklingen.

Med hjälp av vetenskapliga artiklar och genomläsning av litteratur har vårt intresse för det valda ämnet växt. Med hjälp av att få intervjua yrkesverksamma pedagoger kan vi få större kunskap om vårt valda ämnet. Vi kommer att vara tacksamma om vi får möjligheten att få tillgång till pedagogernas erfarenheter och kunskaper. Intervjun beräknas att ta cirka 20 minuter och kommer att utföras av Anesa Skrijelj och Sanna El-machharawi.

Med vänliga hälsningar Anesa Skrijelj & Sanna El-machharawi

HÖGSKOLAN I BORÅS

Bilaga 2

Samtycke till insamling och behandling till deltagande

Denna termin skriver vi vårt examensarbete på 15 hp, och som en del av kursen 11FK75 vid Högskolan i Borås genomför vi en studie. Syftet är att undersöka hur pedagoger använder digitala redskap som hjälpmedel för flerspråkiga barns språkutveckling. Vi har tänkt genomföra en kvalitativ metod i form av intervju där vi kommer spela in pedagogernas svar. Ljudinspelningen kommer endast användas i utbildning syfte för insamling av data. Uppgifterna kommer att användas av oss samt vara tillgängliga för lärarna på den aktuella kursen och centrala administratörer vid högskolan. Intervjuerna och uppgifterna kommer att transkriberas och raderas när examensarbetet är godkänt.

Resultatet av studien kommer att sammanställas i oidentifierad form och presenteras så att inga uppgifter kan spåras till dig.

Du bestämmer själv om du vill delta i studien. Det är helt frivilligt att lämna samtycke, och du kan när som helst ta tillbaka ett lämnat samtycke och avbryta ditt deltagande. Dina uppgifter kommer då inte att användas mera.

Jag samtycker till att uppgifter om mig samlas in och behandlas enligt ovan.

_____ Underskrift

_____ Namnförtydligande

_____ Ort och datum

Intervjufrågor

- Använder ni digitala redskap på er avdelning, exempelvis som läsplattan?
- Varför har ni valt att arbeta med digitala redskap på er avdelning?
- Hur inspirerar ni barnen till lärande med hjälp av digital redskap?
- Finns det applikationer som ni använder för att främja flerspråkiga barns språkutveckling?
- Har hemmet någon betydelse för barnens intresse kring digitala verktyg?
- Vad har pedagogers kompetenser inom IKT för påverkan hos flerspråkiga barns språkinlärning?
- Är ni pedagoger närvarande vid barns användning av digitala verktyg?
- Hur används digitala redskap som hjälpmedel för flerspråkiga barns språkutveckling i förskolan?
- Hur inkluderar ni vårdnadshavarna i arbetet med digitala redskap?
- Har du som pedagog blivit erbjuden att ta del av kompetensutveckling med koppling till digitala redskap? Anser du att det har varit till nytta och på vilket sätt?
- Vilka långsiktiga effekter kan det finnas av användandet av digitala redskap?
(Kan du ange positiva och negativa effekter)

Följdfrågor som ställdes

- Kan du ge något exempel?
- Kan du förklara på vilket sätt?
- Kan du utveckla svaret?
- Kan du ge något förslag?

HÖGSKOLAN I BORÅS

Besöksadress: Allégatan 1 · Postadress: 501 90 Borås · Tfn: 033-435 40 00 · E-post: registrator@hb.se · Webb: www.hb.se